

SOCIALNO DELO, 45 (2006), 3–5

Gabi Čačinovič Vogrinčič
SOCIALNO DELO Z DRUŽINAMI
RAZVOJ DOKTRINE

Reševanje številnih problemov, s katerimi se srečujemo v službah socialnega dela, zahteva udeležbo družin uporabnikov. Proces pomoči pri socialnem delu z družinami vključuje raziskovanje dobrih izidov za vse udeležene v problemu. Delamo z družino in s posameznikom. Cilj nikoli ni varovanje družine za vsako ceno, temveč odkrivanje boljših pogojev za življenje posameznika v družini ali zunaj nje oziroma podpora družini, da se kot skupnost ohrani, preoblikuje ali razide. Socialno delo z družino opišemo kot izviren delovni projekt sodelovanja, ki ga soustvarimo z družino. Prispevek obravnava temeljne naloge razvoja doktrine na področju socialnega dela z družinami in razvija koncept dela na dveh ravneh, kot soustvarjanje rešitev v delovnem odnosu in kot soustvarjanje sprememb, ki jih družina potrebuje.

Ključne besede: delovni odnos, izviren delovni projekt pomoči, sodelovanje.

Izr. prof. dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič je predavateljica na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani in družinska terapevtka. **Kontakt:** FSD, Topniška 31, 1000 Ljubljana [gabi.cacinovic@fsd.uni-lj.si].

Vida Milošević Arnold
CELOSTNA OBRAVNAVA OSEB Z DEMENCO
V DOMU ZA STARE

V članku je predstavljen model celostne obravnave oseb z demenco in njegova utemeljitev za uporabo v domovih za stare ljudi. Avtorica se sklicuje zlasti na prispevek socialnega dela kot stroke, ki s svojimi vrednotami in koncepti dela pomembno sooblikuje uresničevanje tega modela. Prikaže tudi možen potek dela pri obravnavi oseb z demenco v domu za stare ljudi z upoštevanjem značilnosti celostnega modela. Celostno obravnavo usmerjajo strokovni postopki: timsko delo,

načela normalizacije, individualizirano načrtovanje in analiza tveganja. Predstavljeni so naloge in prispevek socialnega delavca ali delavke v domu v okviru varovane oddelka za stanovalce z demenco.

Ključne besede: koncepti, model, individualizacija.

Vida Milošević Arnold, univ. dipl. soc. del., spec. supervizije, je dolgoletna višja predavateljica na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani. **Kontakt:** FSD, Topniška 31, 1000 Ljubljana, 01 3006233 [vida.m.arnold@fsd.uni-lj.si].

Mari-Anne Zahl
VKLJUČEVANJE DUHOVNOSTI
V PRAKSO SOCIALNEGA DELA

Peter Berger je v 50. in 60. letih 20. st. največ prispeval k oblikovanju teorije sekularizacije, ki temelji na ideji, da modernizacija vodi k upadu vere, tako v družbi kot na ravni posameznika, zdaj pa izraža dvom v utemeljenost te teorije in celo ugotavlja, da je trditev, da živimo v profanem svetu, napačna. V učbenikih socialnega dela redko najdemo informacije in napotke za razvoj veščin na občutljivih področjih religije in duhovnosti. Avtorica predstavi raziskavo o odnosu norveških socialnih delavcev do religije in duhovnosti. Podatki kažejo splošno nenaklonjenost religioznosti, približno četrtnina vprašanih pa je izjavila, da je po njihovem mnenju vključevanje religije in duhovnosti v prakso socialnega dela v nasprotju s poslanstvom in etičnimi principi socialnega dela. Vendar bi si velika večina želela izpopolniti znanje na tem področju in se jim zdi primerno vključiti vidik duhovnosti v delo, ki je, na primer, povezano z rejništvo. Če je duhovnost del človeka in če pri delu z uporabniki socialnih storitev izhajamo iz njihovih lastnih virov, potem težko zanemarimo področje religije in duhovnosti. Predstavljenih je nekaj idej, kaj naj bi vključili v izobraževanje socialnih delavcev, kot možno izhodišče za praktično delo in kot spodbuda za nadaljnjo diskusijo.

Ključne besede: mreža, religija, viri, izobraževanje, sekularizacija, tabu.

Izr. prof. dr. Mari-Anne Zahl je predavateljica na oddelku za socialno delo in zdravstvenih ved Norveške univerze znanosti in tehnologije v Trondheimu in organizacijska direktorica predmeta socialno delo in socialna politika na Meduniverzitetnem centru v Dubrovniku. **Kontakt:** NTNU, ISH, Dragvoll, 7491 Trondheim, Norway, 00 47 73591926 [mari.zahl@svt.ntnu.no].

Nina Meši, Nataša Omladič Ograjenešek
IZVIREN DELOVNI PROJEKT POMOČI
V KRIZNEM CENTRU ZA MLADE
 MODEL IN UPORABA

Otroci in mladostniki, ki zaradi osebne stiske vidijo rešitev v hitrem in začasnem umiku iz okolja, kjer živijo, lahko v zadnjih desetih letih poiščejo pomoč v kriznih centrih za mlade. Oseba, ki je pretrpela travmatski dogodek, pri okrevanju potrebuje strokovno pomoč, za učinkovito pomoč pa so potrebna poglobljena dodatna znanja. Za vsakega otroka ali mladostnika, ki doživi krizo in se začasno umakne iz družinskega okolja ter poišče pomoč v kriznem centru za mlade, moramo izdelati poseben, izviren delovni projekt. Proces dela v kriznem centru je kronološko razdeljen na tri obdobja, ki so povezana tudi s potekom krize. Na začetku (stanje akutne krize – ranljivost, zmedenost, prizadetost) potrebuje varno, mirno okolje, v katerem dobi oporo in potrditev, da je storil prav, ko je poiskal pomoč. Med življenjem v kriznem centru je delo usmerjeno v soraziskovanje in soustvarjanje pogojev za nadaljnje življenje; vsi udeleženi v problemu postanejo soustvarjalci zelenih izidov. Konec procesa je usmerjen v razrešitev krize in možen načrt nadaljnjega dela.

Ključne besede: umik, razvidnost, sodelovanje.

As. mag. Nina Meši je mlada raziskovalka na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani. Nataša Omladič Ograjenešek, prof. soc. ped., je vodja Kriznega centra za mlade Celje, enote Centra za socialno delo Celje. **Kontakt:** FSD, Topniška 31, 1000 Ljubljana, 01 2809267 [nina.mesi@fsd.uni-lj.si].

Sabina Jelenc Krašovec, Sonja Kump
ŠIRJENJE SOCIALNIH MREŽ STAREJŠIH LUDI
S POMOČJO IZOBRAŽEVANJA

Pomembno vlogo pri vzpostavljanju in krepitvi socialnih mrež starejših ima tudi izobraževanje, saj povečuje moč starejših in zmanjšuje njihovo družbeno izključenost. Z izobraževanjem se krepí število virov socialne opore, hkrati pa izobraževanje spodbuja vse štiri razsežnosti socialne opore; starejšim odraslim omogoča druženje, emocionalno oporo, instrumentalno in informacijsko oporo. Avtorici ugotavljata, da se je ponudba izobraževanja za starejše odrasle v zadnjih dveh desetletjih

sicer izboljšala, vendar pa je udeležba starejših v izobraževanju med leti 1987 in 2004 kljub temu upadla. Vendar podatki v prispevku navedenih raziskav kažejo, da se pomen zaznanih ovir, ki starejše odrasle odvrtaajo od izobraževanja, zmanjšuje, kar pomeni, da bi se ob ustrežnejši ponudbi izobraževanja starejši odrasli gotovo v večji meri odločali za izobraževanje. Da bo treba izobraževanje za starejše odrasle drugače zasnovati, dokazuje tudi v letu 2004 pri starejših odraslih najmočnejše izraženi motiv za izobraževanje – potreba po socialnih stikih.

Ključne besede: vključevanje, socialne potrebe, viri.

Doc. dr. Sabina Jelenc Krašovec in izr. prof. dr. Sonja Kump sta predavateljici na oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. **Kontakt:** FF, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana [sabina.jelenc@guest.arnes.si], [sonja.kump@guest.arnes.si].

Marina Ajduković
ŽENSKÉ IN ZGODOVINA SOCIALNEGA DELA
NA HRVAŠKEM

Vloga žensk v razvoju socialnega dela na Hrvaškem je analizirana v treh časovnih obdobjih: od leta 1900 do 1941 (vpliv ženskih organizacij, ženskega gibanja in emancipacije žensk na razvoj socialnega dela, od leta 1941 do 1952 (vloga žensk v skrbi za žrtve vojne, še zlasti otrok in vpliv žensk na profesionalizacijo socialnega dela) in od leta 1952 do 1960 (vloga žensk pri ustanovitvi šole za socialne delavce in razvoju socialnega dela kot poklica). Vsako obdobje zaznamuje delovanje konkretnih žensk; Milica Bogdanović je bila predsednica društva Zaščitnice deklic v obdobju 1927–1936, Diana Budisavljević je v obdobju 1941–1945 organizirala reševanje in skrb za več tisoč otrok žrtev vojne, Tatjana Marinić je ena od ustanoviteljic šole za socialne delavce v Zagrebu. Analiza vloge žensk v razvoju socialnega dela je vsebinski okvir za refleksijo nekaterih splošnejših vprašanj. Je socialno delo »ženskega ali moškega spola«? Na kakšen način je bil marginalizirani družbeni status žensk motivacija za njihovo aktivno vlogo v razvoju socialnega dela kot poklica? Je vstop žensk na področje skrbi za diskriminirane in ranljive skupine prispeval k strokovni in akademski uveljavitvi žensk ali k marginalizaciji socialnega dela kot poklica? Kakšna je vloga posameznih močnih žensk v razvoju socialnega dela kot poklica?

Ključne besede: perspektiva spola, poklic, izobraževanje. Prof. dr. Marina Ajduković, psihologinja in sociologinja, je predstojnica Zavoda za socialno delo Študijskega centra socialnega dela Pravne fakultete Univerze v Zagrebu in urednica časopisa Ljetopis, ki ga izdaja Študijski center socialnega dela. **Kontakt:**

Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada, Nazorova 51, 10000 Zagreb [marina@dpp.hr].

Bogo Jakopič, Bogdan Knavs
DUHOVNIKI, ZAČETNIKI POUKA ZA GLUHE
NA SLOVENSLEM IN NJIHOVI DOBROTNIKI

Skrb za gluhe je bila v preteklosti pogosto zelo slaba. Bolj spoštljiv odnos do gluhih je vzpostavilo šele krščanstvo. Tako je bilo v evropskih državah in tudi v Sloveniji imamo bogato tradicijo duhovnikov, sester in zavednih kristjanov, ki so se posvečali gluhim. Tako v Sloveniji poznamo mnogo duhovnikov, ki so se posvetili gluhim; v prispevku so obravnavani med drugim dr. Valentin Stanič, ki je ustanovil zavod v Gorici, Ignacij Holzapfel, »materialni oče« gluhonemnice v Ljubljani, in Alojzij Tome, ki so mu po vojni prepovedali vstop v ljubljansko gluhonemnico, čeprav se je gluhim posvečal z vso dušo in telesom. Mnogi učitelji so gluhim podarili tudi svoje premoženje. Danes duhovniki spet lahko delajo z gluхими, tokrat pod okriljem verskega centra gluhih in naglušnih, ki deluje v Ljubljani.

Ključne besede: zgodovina, izobraževanje, kateheza, surdopedagogika.

Prof. Bogo Jakopič je bil do upokojitve kot slavist in surdopedagog v ljubljanskem zavodu za gluhe in naglušne raziskovalec zgodovine surdopedagogike na Slovenskem; to delo nadaljuje tudi v pokoju. Pater Bogdan Knavs, frančiškan, je kaplan v župniji Ljubljana – Šiška, koordinator pastorale za gluhe in naglušne v Sloveniji, vodja Verskega centra gluhih in naglušnih. **Kontakt:** Bogo Jakopič, Mivka 16, 1000 Ljubljana, 01 2838530. Bogdan Knavs, Černetova 20, 1000 Ljubljana [bogdan.knavs@rkc.si].

Jana Mali, Vida Milošević Arnold
NEKATERE ZNAČILNOSTI RAZVOJA
DOMOV ZA STARE LJUDI
V SLOVENIJI PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

V prispevku sta obravnavana dva vidika razvoja domov: odnos do uporabnikov domov in razmere na področju zaposlovanja v domovih. Pregled arhivske in domske dokumentacije in drugega raziskovalnega gradiva je pokazal, da je odnos do uporabnikov odvisen od zaposlovanja kadrov in razvoja socialne in medicinske stroke, ki sta danes v domovih najmočneje zastopani. Zaposlovanje različnih profilov se v domovih začne v 60-ih letih 20. st.; od 80-ih naprej, ko je urejena zdravstvena oskrba v domovih, pa prevladuje zaposlovanje zdravstvenih profilov. Socialni delavci prinesejo v dom številne nove dejavnosti, vendar je prevladujoči model še vedno medicinski.

Ključne besede: zgodovina, odnos, zaposleni, model. Mag. Jana Mali, dipl. soc. del., je asistentka in mlada raziskovalka na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani. Vida Milošević Arnold, univ. dipl. soc. del., spec. supervizije, je dolgoletna višja predavateljica na isti fakulteti. **Kontakt:** FSD, Topniška 31, 1000 Ljubljana. Jana Mali, 01 3006232 [jana.mali@fsd.uni-lj.si]. Vida Milošević Arnold, 01 3006233 [vida.m.arnold@fsd.uni-lj.si].

Iain Ferguson
DRUGAČEN SVET JE MOGOČ
RADIKALNO SOCIALNO DELO V 21. STOLETJU

Dvajsetletno obdobje neoliberalne politike, ki je povzročila povečanje neenakosti in erozijo sistema socialne solidarnosti, je povzročilo obnovljeno zanimanje za tradicije radikalnega socialnega dela. Avtor argumentira, da je socialno delo že v svojih prvih začetkih v 19. stoletju vsebovalo »radikalno jedro«, ki je bilo najbolj izrazito v obdobjih, ko je bilo veliko socialnih nemirov. Radikalna tradicija postavlja ljudi, uporabnike socialnih storitev, v širši kontekst strukturnega zatiranja in političnih in ekonomskih procesov ter upošteva pomen teh dogodkov za akterje. Nova družbena gibanja, ki so jih v zadnjih letih sprožili neoliberalizem in vojne, ponujajo nove možnosti, da socialno delo obnovi svojo zavezanost enakosti in socialni pravičnosti.

Ključne besede: neoliberalizem, družbena gibanja, socialna pravičnost.

Doc. dr. Iain Ferguson je predavatelj socialnega dela na univerzi v Stirlingu, Škotska. **Kontakt:** Department of Applied Social Science, University of Stirling, Stirling FK9 4LA, UK, 00 44 1786 467710 [iain.ferguson@stir.ac.uk].

Mateja Sedmak
ETNIČNO MEŠANI PARI IN DRUŽINE

Zgodovina znanstvenega proučevanja etnične heterogamije (etnično mešanih partnerstev in družin) je zgodovina znanstvene patologizacije takih partnerskih in družinskih razmerij. To se manifestira tudi v popolni odsotnosti specializiranega svetovalnega in terapevtskega dela s člani etnično mešanih družin. Šele upoštevajoč tako eksplicitne kot prikritne kulturne predpostavke, ki opredeljujejo partnerja v krizi, lahko terapevti in zakonski, partnerski ali družinski svetovalci uspešno opravijo svoje delo. Skladno z raziskovalnimi rezultati študije primera multikulturnega območja Istre se kot potencialno najbolj problematičen kulturno definiran element v okviru partnerskega in družinskega življenja izkažejo spolne vloge in pričakovanja, ki se nanje navezujejo. Druge pomembnejše kulturne razlike, s

katerimi se spopadajo etnično mešani partnerji, so še različno razumevanje družinskih vlog in pričakovanj, ki se nanje navezujejo, različni pogledi na zasebnost in na potrebe po individualni, partnerski in družinski zasebnosti, različne stopnje kolektivnosti oz. kolektivne usmerjenosti (stopnja družabnosti, gostoljubnosti, solidarnosti), razlike v čustvovanju oz. izražanju čustvenih stanj, razlike na ravni osebne, motivacijske in dejavnostne orientiranosti v sedanost ali prihodnost in razlike na ravni mentalitet, načina življenja in občega pogleda na svet.

Ključne besede: svetovanje, patologizacija, kulturni pluralizem, etnična heterogamija.

Doc. dr. Mateja Sedmak je znanstvena sodelavka Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem in predavateljica na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem. **Kontakt:** Fakulteta za humanistične študije, Zadružna 2, 6000 Koper, 05 6637700 [mateja.sedmak@zrs-kp.si].

Maca Jogan

ENAKOST MED SPOLOMA IN MOŠKOSREDIŠČNA TRADICIJA V SLOVENSKI DRUŽBI

V slovenski družbi v postsocialističnem obdobju delujeta dve nasprotujoči si razvojni usmeritvi glede odpravljanja diskriminacije po spolu; z utrjevanjem kapitalističnega tržnega gospodarstva je povezano oživiljanje tradicionalne androcentrične urejenosti, z vstopanjem in vstopom v EU pa je Slovenija dolžna slediti strategiji ustvarjanja enakih možnosti za oba spola. Enakostna razvojna usmeritev ima institucionalno podprte korenine tudi v prejšnjem, socialističnem družbenem redu. Na podlagi izsledkov raziskovanja javnega mnenja od začetka devetdesetih let 20. stoletja do leta 2003 avtorica s pomočjo izbranih ključnih kazalnikov ugotavlja, da je prišlo do spreminjanja stališč glede spolne neenakosti v dveh smereh. O krepitvi enakostne vrednostne usmeritve (pri obeh spolih) pričajo zlasti te značilnosti opazovanega obdobja: prevladujoče in nedvoumno zavračanje ideologije enega skrbnika, utrjeno stališče, da je zaposlitev žensk temelj za njihovo samostojnost in neodvisnost, opazno zmanjšanje prepričanja, da gospodinjsko delo ženske enako izpolnjuje kot udeležba v plačanem delu, slabitev predstave, da so dom in otroci največja ženska želja, očitno okrepljeno zavračanje možnosti, da bi ženska ostala doma, tudi ko je mati (pred)šolskih otrok, in zavedanje polovice moških, da bi se morali bolj vključiti v eksistencialno nujno gospodinjsko delo. Po drugi strani pa se je ob izrazito neenakomerni dejanski obremenitvi moških in žensk z nujnimi gospodinjskimi in družinskimi deli močno okrepilo prepričanje, da

je zaposlovanje žensk v škodo otrok in družine, kar lahko na ravni individualne (ženske) zavesti prispeva k nastajanju in povečevanju občutka krivde, zlasti ker ženske ne razumejo zaposlitve kot začasno, prehodno dejavnost. Prav to nevidno moralno nadobremenjevanje žensk ob vidnem materialnem prispevu k ohranjanju in celo h krepitvi seksistične moškosrediščne tradicije v slovenski družbi.

Ključne besede: androcentrizem, diskriminacija žensk, enake možnosti, seksizem, spolna neenakost, slovensko javno mnenje.

Dr. Maca Jogan je zaslužna profesorica Univerze v Ljubljani.

Kontakt: FDV, Kardeljeva pl. 5, 1000 Ljubljana, 01 5805302 [maca.jogan@fdv.uni-lj.si].

Simona Gerenčer

ŽIVLJENJE V SVETU TIŠINE IN TEME

Gluhoslepe osebe so osebe s hkratno poškodbo sluha in vida. To je posebna populacija z dvojno invalidnostjo, ki zahteva drugačen način komuniciranja in drugačen način dela. V evropskih državah so razvita nacionalna združenja za pomoč gluhoslepim, ki ponujajo programe za delo in rehabilitacijo ter jim na ta način omogočijo socializacijo. V Sloveniji o gluhoslepih skoraj ničesar ne slišimo. Ni podatkov o njihovem številu, literature s tega področja v slovenskem jeziku, ni tolmača za sporazumevanje z njimi. Gluhoslepi so prezrta skupina ljudi. Če upoštevamo demografske pokazatelje, po katerih se zgledujejo tudi po svetu, gre v Sloveniji za 100–360 oseb. Njihov način komuniciranja je prilagojen njihovim zmožnostim. Ker še vedno velja zmotno prepričanje, da niso sposobni komunicirati, živeti na način, kot živi večina izmed nas, so pahnjeni v popolno socialno in mentalno izolacijo.

Ključne besede: gluhoslepi, prezrti, komunikacija.

Simona Gerenčer, univ. dipl. soc. del., tolmačica SZJ, je zaposlena na Zavodu za zdravstveno varstvo Maribor v projektu Centra za preprečevanje odvisnosti in nosilka programa za gluhoslepe v Mestnem društvu gluhih Ljubljana. **Kontakt:** Radmožanci 52, 9223 Dobrovnik [simonagerencer@gmail.com].

Borut Grabrijan

RAZVOJ PROGRAMOV NEVLADNEGA SEKTORJA NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA

V Sloveniji se po letu 1991 začne deinstucionalizacija na področju duševnega zdravja v socialnem varstvu. Na področju duševnega zdravja glavno vlogo prevzamejo nevladne organizacije. Dotlej poteka obravnava oseb z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju primarno v institucijah, kot so psihiatrične bolnišnice ali posebni

socialnovarstveni zavodi. Psihosocialna rehabilitacija oseb z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju pred letom 1991 izvajajo tudi v okviru zdravstvenih domov in deloma centrov za socialno delo. Glavno breme normalizacije življenja oseb z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju po odpustu iz psihiatrične bolnišnice nosi družinsko okolje. Po prvem valu programov na področju duševnega zdravja v socialnem varstvu po letu 1991, katerega gibalno so zlasti društva v nevladnem sektorju, država opredeli prioritete v okviru nacionalnega programa na področju socialnega varstva do leta 2005. Prispevek prinaša pregled razvoja programov na področju duševnega zdravja, ki jih je sofinanciralo ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, s podarkom na obdobju 1996–2005. Podani so vrste programov, načini sofinanciranja in časovna in geografska dimenzija širitve teh programov v Sloveniji.

Ključne besede: socialno varstvo, programi, skupnostna skrb, deinstitucionalizacija, nevladne organizacije. Mag. Borut Grabrijan je zaposlen na Ministrstvu RS za delo, družine in socialne zadeve, Direktorat za socialne zadeve. **Kontakt:** [borut.grabrijan@gov.si].

Toni Vrana

DRUŽBENA ODGOVORNOST MED DEKLARATIVNOSTJO IN PRAKSO

Avtor najprej opredeli družbeno odgovornost v splošnem smislu, konkretnije pa v zvezi z mednarodnim projektom ExSoRes, ki preučuje družbeno odgovornost na socialnem področju. Projektne ugotovitve osvetlijo večplastnost in nedorečenost družbene odgovornosti v tem sektorju in potrebo po oblikovanju lastne definicije. Nadalje obravnava paradokse in dileme družbene odgovornosti med deklarativnostjo in dejanskostjo in se sprašuje o uvajanju družbene odgovornosti med prostovoljno izbiro in obvezo in o smiselnosti izobraževanja za družbeno odgovornost. Nazadnje poudari pomembnost primerne okolja, da lahko organizacije prepoznajo svoj pogled na svojo odgovornost, in osebne odgovornosti pri uvajanju družbeno odgovornega ravnanja.

Ključne besede: egoizem, altruizem, izobraževanje.

Toni Vrana je socialni delavec in direktor zavoda Spirala – Center za razvoj medsebojnih odnosov. **Kontakt:** Center Spirala, Tržaška 2, 1000 Ljubljana, 01 4269660 [info@centerspirala.org].

Romana Zajc

POGOJI UPOKOJEVANJA IN OBLIKE DODATNIH POKOJNINSKIH ZAVAROVANJ

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje je pomembna pravica iz naslova socialne varnosti. Članek osvetljuje

spremembe, ki jih je prinesel zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Predstavljene so zakonske osnove za pridobitev pravice do upokojitve v primerjavi z evropsko zakonodajo. Raziskava na primerjalnih vzorcih v gospodarski organizaciji in javnem zavodu predstavlja rezultate glede na delovno dobo, starost anketirancev in starost, ko se nameravajo upokojiti, glede na spol. Zavarovanci lahko uveljavljajo znižanje pokojninske dobe za čas študija, materinstva, služenja vojaškega roka in za čas prijavitelne brezposelnosti. Kot je zakon na eni strani zožil pravice z naslova obveznega zavarovanja, je na drugi strani uvedel prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, ki je aktualna tema tako za posameznike kot družbe, ki na trgu ponujajo oblike dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja.

Ključne besede: socialna varnost, socialno zavarovanje, tržišče zavarovanj.

Mag. Romana Zajc je samostojna strokovna sodelavka na Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti. **Kontakt:** 01 4706215 [romana@zrc-sazu.si].

Blaž Mesec OČARANI Z MOČJO

Članek kritizira definicijo socialnega dela mednarodne zveze šol za socialno delo in mednarodne zveze socialnih delavk in delavcev, ker je presplošna, nespecifična in vsebinsko neustrezna. Definicija ne navaja, da socialno delo ni le stroka, temveč je tudi veda o reševanju socialnih problemov. Ne navaja ne nadrejenega rodu stroke (kategorije pomagajočih strok) ne specifične diference in dejanskega predmeta stroke (pomoč pri reševanju socialnih stisk in težav konkretnih oseb). Ne specificira, kakšne socialne spremembe spodbuja, katere probleme v človeških odnosih premaguje. Ko nalaga stroki osvoboditev ljudi za večje blagostanje, ponavlja ideološki obrazec razrednega boja. Kompleksnost socialnega dela reducira na krepitev družbene moči nespecificiranih »ljudi« nasploh. Ko opredeli socialno delo kot prizadevanje za strukturne družbene spremembe, prestopa meje stroke. Avtor vidi izvir te definicijske blamaže v ostankih »kritične družbene teorije«, ki temeljijo na neizživetih upih po uresničitvi socializma pri generaciji, ki se je zavzemala zanj, ko je že propadel.

Ključne besede: dodajanje moči, socialna krepitev, teorija, definicija, politika, veda, etika.

Izr. prof. dr. Blaž Mesec je predavatelj na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani. **Kontakt:** FSD, Topniška 31, 1000 Ljubljana 01 2809265 [blaz.mesec@fsd.uni-lj.si].